

A QUI TOCA EL PRIMER LLOC?

per YVES M. CONGAR

Quan Jesús va anunciar de nou: «Pugem a Jerusalem» i va fer esperar que la seva qualitat de Messies s'afirmaria d'una manera decisiva, Jaume i Joan, o la seva mare, se li van acostar i li van fer directament, francament, una petició en què devien pensar ja des de feia temps: de rebre, en el Regne que Jesús està a punt d'inaugurar sense cap mena de dubte, els dos primers i bons llocs, i de seure, l'un a la seva dreta i l'altre a la seva esquerra. Llavors va ser quan el Senyor va pronunciar les paraules més decisives: «qui vulgui arribar a ser gran entre vosaltres, serà el vostre servent, i el qui vulgui ser el primer entre vosaltres, serà esclau de tots».

Els termes que fa servir tenen una força molt gran. En l'ordre de l'Evangeli com en el de les societats terrestres, n'hi ha uns que són grans, que són els primers. En les societats terrestres fan sentir el poder, es comporten com a amos: tota la relació de desigualtat entre els altres i ells consisteix en una relació de subjecció per banda d'aquells, de domini per banda d'aquests darrers. El camí que porta al rang de primer o de gran segons l'Evangeli és tot un altre, i fins és contrari. Es el de buscar una situació o una relació no de potència, sinó de servei, de *diakonos*, servent, de *doulos*, esclau, home de pena. Aquests dos termes ocupen un lloc absolutament central en les categories que serveixen per definir l'existència cristiana.

La diaconia, la posició, el comportament i l'activitat de servent es manifesten, en el conjunt del Nou Testament, com a coextensius i concretament idèntics a la qualitat de deixeble, d'home captat per Crist i que viu en la seva dependència. El títol de *doulos*, esclau, servidor (de Déu), que no tenia significat religiós en el món pagà, expressa màximament aquesta pertinença total a Crist, que ens constitueix igualment servidors de tots els nostres germans. Jesús mateix relaciona explícitament el comportament de servei, no de poder, del qual fa la llei dels seus deixebles, amb el seu propi comportament, ell que és el seu Mestre. Jesús ha viscut la seva missió i l'ha definida amb els termes d'Isaïes sobre el Servent. No ha vingut a *senyorejar*, a fer-se servir, sinó a servir com un esclau, i fins a viure la condició d'esclau. Precisament perquè la seva vida és tota en pertinença a Crist, tota d'ell i tota per a ell, els deixebles no pugen si no és abaixant-se, seguint Crist pel camí d'abaixament, de donació i de pèrdua de si mateix, del qual sant Pau ha traçat la trajectòria victoriosa de Déu, de la mort en creu i del sepulcre a la glòria.

El camí que ens mostra Jesús amb el seu comportament és el camí de l'humil servei d'amor. Si hem de seguir la Sagrada Escripura, no hi ha dubte que el moviment d'amor humil i de servei, d'amor que se sacrifica, comença en Déu, és a dir en el si del Pare. «Era Déu qui, en Crist, es reconciliava e! Món». L'anorreament del Fill és la conseqüència d'un despullament del Pare. Si Jesús revela el Pare, hem d'arribar a dir que revela en ell una possibilitat de Gràcia, i fins una inclinació a ser Gràcia, i per tant, a venir cap a nosaltres, a inclinar-se cap a nosaltres, a abaixar-se: perquè ell és Amor.

Cadascun dels anuncis de la seva Passió per Jesús ha estat seguit d'una aplicació als deixebles, que hauran de seguir el seu Mestre fins allà. Pere no ha pas rebut el càrrec pastoral universal sense que abans no se li hagi demanat el testimoniatge de l'amor més pur, i que no se li hagi anunciat de quina mort havia de morir: «Un altre et cenyirà i et durà on tu no voldries».

Aquest és el camí que Crist mostra als deixebles: el camí de l'amor humil i de servei, no de domini, sinó de submissió i d'acció de gràcies, de comunió, de consentiment als altres, o millor de consentiment i de comunió amb Déu en ells, «Déu tot en tots».